

Hur får vi pojkar att sjunga?

Det finns för få sjungande män i Sverige. Kan vi enas om det? Åtminstone män som sjunger i en klassisk tradition. Varenda blandad kör i landet önskar sig ett dussin karlar till. De så kallade barnkörerna består till 99 procent av flickor och damkörerna poppar upp som svampar ur jorden. Men var är gubbarna? Var är grabbarna? Sitter de på hockeyläktarna eller står de i kulisserna till Idol och väntar på sin tur?

Det är inte svårt att raljera kring den här frågan. Men problemet är allvarligt och om vi vill upprätthålla en musikkultur där männen är representerade på samma nivå som kvinnorna inom körsång, romanssång och opera så får vi skärpa oss.

Vi måste få pojkarna att sjunga!

Den 12 juni 1909 samlades 4 000 män till sångarfest i Stockholm. År 1923 reste 6 500 män till Göteborg för att sjunga fyrstämmig kör. Exempelen är många om vi hämtar dem från 1800-talet och 1900-talets början. Män som sjunger kör.

Det är faktiskt inte svårt att se vad det beror på. (Men en förutsättning är att man lägger av sina skyggglappar och gräver ner sina fördomar.) Under 1800-talet växte sig den manliga sången stark. Den gjorde det tack vare det patriarkala samhället. Den växte i ett samhälle där männen hade all makt, där männen styrde, inte bara politiken, utan även föreningslivet och kulturlivet. Män styrde, män organiserade – och män sjöng – tillsammans med män.

I dag är den kvinnliga dominansen bland sångare total. Förra året tog man inte in en enda man på operautbildningarna i Stockholm och Göteborg. Det går förstås inte att dra några slutsatser av ett enda års

intagning, men om vi tittar på körlivet ser vi det tydligt. Männen är för få. Pojkarna saknas.

Gör vi något åt det? Kan vi göra något åt det? Är det inte hög tid att lägga av skyggglapparna och gräva ner våra fördomar kring goss- och manskörens roll och funktion? I musikklasser med sång- och körprofil tvingas man kvotera in pojkar (vilket strider mot skollagen) för att åtminstone komma upp i en tredjedel blivande tenorer och basar för att på sikt kunna sjunga fyrstämmig blandad kör, något som varit en svensk paradgren och en del av vårt kulturarv.

Av de som börjar i barnkörerna är det för få som fortsätter. Vad beror det på? Det enkla svaret är att flickorna dominerar. Ofta utgör pojkarna bara några få procent. Som i all verksamhet som rör barn dominerar också kvinnorna som ledare och pedagoger. Fler män som ledare och förebilder i skola och förskola och i de kyrkliga samfundens barnverksamhet skulle kunna göra underverk för pojkarnas sångutveckling. De mer komplexa orsakerna kan handla om repertoarval och tonartsval. Slutligen är det även så att både pojkar och flickor har behov att leka och träna för sig själva. Pojkar och flickor som ibland får träna och leka för sig själva har roligare, upplever mindre prestige och press och når bättre resultat.

Linköpings Studentsångare är en modern manskör som vill vara en förebild för unga pojkar och män genom att med förnuft och medvetenhet förvalta det akademiska manskörsarvet, samt genom att med sunda värderingar föra manlig sång in i framtiden. Därför anordnade kören förra åren en internationell kompositionstävling för kvinnliga tonsättare som lämnade många värdefulla bidrag till repertoaren. Därför samarbetar kören också med den 40 år yngre Linköpings gosskör för att vara förebilder för pojkarna och uppmuntra dem till fortsatt sjungande. Linköpings Studentsångare består av 65 aktiva sångare i åldrarna 19–65 år. Medelåldern är ca 30 år.

När kvinnor äntligen fick rösträtt, när män och kvinnor började räknas som jämlikar och i takt med att jämställdheten ökade så minskade antalet sjungande män. Det kan se ut som en djärv tes, men jag är övertygad om att det finns ett samband. Jag tror också att mäns sjungande med män är en utmärkt inkörsport till mäns sjungande med kvinnor.

I det moderna samhället har alla människor samma värde (jämlikhet) och alla ska ha samma chanser och villkor (jämställdhet). Dessa grundläggande värden torde vi alla vara överens om och de är en självklarhet för mig

Linköpings Gosskör är en kör för pojkar och unga män och samlar 55 sångare i åldrarna 8–20 år. Kören bildades 2012 då Svenska kyrkan i Linköping bestämde sig för en storsatsning på sjungande pojkar. Kören är uppdelad i aspirantkör, diskantkör, målbrottsgrupp och manskören Coro Netto. Coro Netto och diskantkören bildar tillsammans konsertkören, där 10-åringen och 19-åringen är beroende av varandras röster, fokus och musikalitet för ett gott resultat. Styrkan i gosskörens konstruktion sitter just i det generationsöverskridande musicerandet där de äldre driver de yngre till utveckling. Manskören utmanas framförallt i manskörsrepertoaren och i att där få fungera som en mindre ensemble. De utbyten kören gjort med andra körer, inrikes och utrikes, och hemma i Linköping med Linköpings Studentsångare, har varit viktiga i formandet av identiteten som sjungande pojke/ung man.

och för de flesta moderna, upplysta människor. Men har detta inneburit att det finns ett slags beröringsskräck inför de enkönade miljöerna? Är det så att denna skräck drabbar främst de miljöer som har sina rötter i patriarkatet? Den akademiska manliga miljön (före 1871), de manliga prästerna (före 1960), fackföreningarna,

>>>

frikyrkorna och nykterhetsrörelsen som alla var starka patriarkala fästen. Är det så att vi i jämställdhetens namn offerar ett kulturarv av sjungande män genom våra fördomar kring gosskörer och manskörer? Förstår vi verkligen inte att de enkönade körerna är instrument med särskilda konstnärliga kvaliteter? Vägrar vi förstå att pojkarna och de unga männen i dag har samma behov av manligt umgänge som de för 200 år sedan, men att de har helt andra värderingar? Sportvärlden accepterar och föder enkönade miljöer, varför inte inom kulturen? Vilka fördomar behöver vi göra oss av med? Att körsång befrämjar hälsa lyfts ofta fram i dag. Varför ser vi då inte till att också involvera pojkarna och männen?

Vi som varit ledare för enkönade körer, goss- och flickkörer, dam- och manskörer, vet att pojkar och flickor, kvinnor och män fungerar olika i enkönade grupper. De har olika behov och beteenden. Att dela på flickor och pojkar i sången i mellan- och högstadietåldern skulle gynna pojkarnas sjungande. Likaså att ge dem manliga förebilder – sjungande pappor och manliga körledare.

I dag satsas resurser på att få flickor att spela i band, att få flickor att spela dataspel, att få flickor att spela fotboll, etc. Är det inte hög tid att satsa resurser på att få pojkar att sjunga i kör?

Hans Lundgren

”Sjungande pojkar – sjungande män”

Inbjudan till seminarium, paneldebatt och konsert kring frågor som *Hur får vi unga pojkar att sjunga?* och *Hur blir sjungande pojkar sjungande män?*

Lördagen den 21 oktober i Missionskyrkan, Linköping
Seminarium och paneldebatt 12.00-15.30

Linköpings Studentsångare 45 år!
Jubileumskonsert 16.00-18.00

Medverkande:

Margareta Raab, dirigent för Uppsala Domkyrkas Gosskör och Uppsala Domkyrkas Flickkör

Lovisa Kronstrand-Alinder, dirigent för Linköpings Gosskör

Christina Hörnell, dirigent för Linköpings Studentsångare

Hans Lundgren, director musices emeritus vid Linköpings universitet, moderator

För mer information och anmälan:
bo.l.petersson@telia.com

Producers i samarbete mellan Linköpings Studentsångare och Musik vid LiU

Nya noter från Ejeby

Sven Hagvil ... and my silence holds every word SSAATTBB	Susanna Lindmark Children of the wind SA + sopransax, piano, slagverk
Sven Hagvil Weary with toil, I haste to my bed <i>William Shakespeare</i> SATB divisi	Hans Lundgren Två sånger till Linnea <i>Tove Ditlevsen: Bara för dig</i> <i>Björn Ranelid: Förgätmigej</i> SSAA
Nils Larsson Fem allvarsamma dikter <i>Edith Södergran: Höstens sista blomma</i> <i>Urban Andersson: Jag hugger in min kärlek</i> <i>Erik Lindorm: Lyckans minut</i> <i>Hanna Håkansson: Du är långt borta</i> <i>Barbro Lindgren: Någon gång ska vi dö</i> SSAA	Emil Råberg Ungefär fyra improvisationer SATB + altsaxofon
	Laura Stevens The way we go <i>Katharine Towers</i> TTBB

Bo Ejeby Förlag 031-20 61 45 bo@ejeby.se www.ejeby.se

